

Dansk Industri

Retningslinjer for overholdelse af konkurrencereglerne i DI

Compliance Program

November 2014

DI's politik på konkurrenceområdet

En væsentlig opgave for DI er at skabe et miljø, hvor medlemsvirksomheder kan mødes og udveksle viden og information til gavn for udviklingen af den enkelte medarbejder og virksomheden.

I den forbindelse er det centralt, at den informationsudveksling, som foregår i DI regi, overholder de konkurrenceretlige regler.

På denne baggrund har DI udformet disse vejledende retningslinjer (Compliance Program), hvis formål er at støtte DI's medarbejdere og medlemsvirksomheder i at være opmærksom på, hvornår der kan opstå risiko for overtrædelser af konkurrencelovgivningen.

Der er medtaget en række konkrete eksempler fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning "Informationsaktiviteter i brancheforeninger" fra september 2014, der kan hjælpe til at illustrere, hvor grænserne går.

DI's Compliance Program findes i en dansk og en engelsk oversættelse, der begge er offentligt tilgængelig på DI's hjemmeside.

Opstår der tvivlsspørgsmål i forhold til forståelsen af konkurrencelovgivningen eller dette Compliance Program, bør DI's Compliance Officer kontaktes.

Karsten Dybvad
Adm. direktør

1. Konkurrencelovgivningen

Reglerne i konkurrenceloven sætter rammerne for, hvorledes virksomheder kan konkurrere og samarbejde med hinanden. Konkurrenceloven sætter tillige grænser for, i hvilket omfang organisationer og brancheforeninger kan udveksle informationer med deres medlemsvirksomheder.

Overordnet indeholder den danske konkurrencelov (parallelt med EU's konkurrenceregler) to centrale forbud:

1. Et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og samordnet praksis
2. Et forbud mod misbrug af dominerende stilling.

Af disse to grundlæggende forbud er det særlig forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler og adfærd, som er relevant for relationen mellem DI og medlemsvirksomhederne og mellem medlemsvirksomhederne indbyrdes. Som følge heraf er der sat fokus på dette forbud i disse retningslinjer.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at f.eks. et branchefællesskab eller en medlemsforening i DI kan betragtes som dominerende på sit område og derfor vil omfattes af forbuddet mod misbrug af dominerende stilling. I sådanne situationer vil det ikke være tilladt for branchefællesskabet eller medlemsforeningen at bruge sin dominans til at udøve en markedsadfærd, som kun kan forekomme som følge af sin uafhængighed af konkurrenter, kunder mv. Det kan således være problematisk i forhold til konkurrenceloven, hvis f.eks. et branchefællesskab eller en medlemsforening udelukker (ekskluderer) en virksomhed, uden at der foreligger objektive og generelle grunde til udelukkelsen.

2. Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og samordnet praksis

Konkurrenceloven indeholder et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og samordnet praksis, hvorefter det er forbudt for virksomheder og organisationer m.v. at indgå aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Det vil således være i strid med konkurrenceloven, såfremt det aftales at fastsætte købs- eller salgspriser eller andre forretningsbetingelser.

Ligeledes er det ikke tilladt at aftale at begrænse eller kontrollere produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer, eller at opdele markeder eller forsyningskilder.

Endvidere er det ikke tilladt at indgå aftaler om at boykotte en leverandør eller kunde. Det vil heller ikke være tilladt i fællesskab med konkurrenter at undlade at byde på/deltage i et udbud, uanset årsagen hertil.

3. Udveksling af information i DI

Udveksling af informationer og udmeldinger såvel mundtligt som skriftligt fra DI til medlemsvirksomheder og mellem medlemsvirksomheder vil også kunne anses for at være en "aftale" eller en samordnet praksis i konkurrenceretlig forstand. Dette skyldes, at udveksling af informationer og udmeldinger kan resultere i en ensretning af medlemsvirksomhedernes adfærd, som således har samme effekt som en konkret aftale.

Denne udveksling af information vil dog i mange tilfælde ikke udgøre et konkurrenceretligt problem, men vil være en naturlig og værdifuld del af medlemskabet i DI. Således vil for eksempel information og diskussion om generelle branchevilkår og ny lovgivning være tilladt, ligesom udformningen af standardkontrakter mv. vil være det.

Det afgørende er, at informationsudvekslingen ikke har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Udveksling af informationer om centrale konkurrenceparametre bør undgås, da dette efter omstændighederne kan være i strid med konkurrencereglerne. Ligeledes bør information, som kan virke som en anbefaling om en bestemt adfærd på markedet, undgås.

Det er således ikke tilladt at udveksle alle former for direkte og indirekte anbefalinger om priser, tillæg, rabatter mv. Det kan f.eks. være en anbefaling om, at medlemmer skal tage et bestemt gebyr eller anvende et specifikt garantivilkår i deres kontrakter.

Ulovligt at opfordre til mindstepriser og begrænse produktion

Dansk Kartoffelproducentforening blev idømt en bøde, for at have opfordret deres medlemmer til at benytte mindstepriser i kontrakter med kartoffelpakkerierne og at lade kartofler blive i jorden for at begrænse udbuddet og dermed sikre en højere pris.

Ulovligt at opfordre til at indføre tillæg på 1,3 procent

Dansk Transport og Logistik blev idømt en bøde, for at have opfordret medlemmerne via sin hjemmeside til at indføre et lovbestemt forsikringstillæg på 1,3 procent og overvælte det på medlemmernes kunder.

Ulovligt at begrænse medlemmers markedsføring

Brancheforeningen Danske Bedemænd blev idømt en bøde, for at have bestemmelser i sine etiske regler, som satte snævre grænser for, hvordan den enkelte medlemsvirksomhed kunne markedsføre sin forretning.

Herudover kan udformning af diverse kalkulationsværktøjer med indsatte omkostningsposter, avancer mv. være i strid med konkurrenceloven. Det betyder dog ikke, at der ikke må udarbejdes modeller o. lign., som kan bistå medlemmer med udregning af pristilbud mv., men de må ikke forhåndsudfyldes på væsentlige konkurrencemæssige områder med realistiske og anvendelige tal.

Ulovligt at bruge tal der fremstår som realistiske og anvendelige

International Transport Danmark havde stillet et forhåndsudfyldt kalkulationsværktøj til rådighed for sine medlemmer, hvor samtlige omkostningsposter var udfyldt med tal og værdier. ITD gjorde gældende, at taleksemplerne ikke var realistiske og anvendelige, da de havde ligget 20-30 procent over markedsprisen. Konkurrencemyndighederne fandt, at taleksemplerne var ulovlige, da tallene fremstod som realistiske og anvendelige for medlemmerne.

Informationsudveksling om individualiserede og/eller opdaterede statistikker over priser, salg mv. vil ligeledes kunne udgøre et konkurrencemæssigt problem. Det afgørende i denne vurdering er, om de kan medvirke til at fjerne usikkerheden om konkurrenters adfærd.

Ulovligt at udsende prisprognose

Dansk Skovforening udarbejdede hver måned et konjunkturbarometer for foreningens medlemmer på baggrund af en månedlig spørgeskemaundersøgelse. Konjunkturbarometret angav foreningens forventninger til, hvorvidt udviklingen i udbud, efterspørgsel og priser for 11 typer råtræ ville være stærkt stigende, uændret, faldende eller stærkt faldende på 3 måneders sigt. Konkurrencemyndighederne fandt, at konjunkturbarometret var ulovligt.

Endelig bør det i forbindelse med udvikling af produktstandarder, certificering eller indgåelse af frivillige brancheaftaler, konkret overvejes, om

aftalen kan være i strid med Konkurrenceloven ved at have til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Ulovligt at opfordre til at undlade at sælge specifikke varer

En brancheforening fremlagde på vegne af dagligvarehandlen en 13-punktsplan mod fedme og til fremme af sund levevis. Et af initiativerne indebar, at branchen i fællesskab skulle undlade at sælge slik beriget med vitaminer. Konkurrencemyndighederne udtalte, at der var tale om et boykot-lignende initiativ, der ville kunne udgøre en overtrædelse af konkurrencelovgivningen.

Vær opmærksom på, at opfordringer fra myndigheder om selvregulering i branchen kan være problematisk, hvis opfordringen kolliderer med konkurrencelovgivningen. Det vil heller ikke fritage DI eller medlemmerne for ansvar, hvis en ulovlig aftale eller adfærd sker efter anmodning eller opfordring fra en offentlig myndighed, medmindre DI og medlemmerne er lovmæssigt forpligtet til at følge anmodningen eller opfordringen.

4. Håndtering af konkurrencefølsomme oplysninger

Hvis medarbejdere i DI indsamler og håndterer konkurrencefølsomme medlemsoplysninger, er det vigtigt, at oplysningerne håndteres fortroligt særligt i forhold til DI's medlemmer, herunder bestyrelsesmedlemmer i medlemsforeninger, branchefællesskaber mv. Det kan derfor være en fordel, at have tilstrækkelige og dokumenterbare procedurer, der sikrer at oplysningerne håndteres fortroligt.

5. Afholdelse af møder mv. i DI

For at imødegå overtrædelser bør møder i DI-regi som hovedregel følge en på forhånd udsendt dagsorden, ligesom der bør skrives referater, der dokumenterer mødernes indhold og forløb.

DI's medarbejdere skal gøre mødedeltagere mv. løbende opmærksom på grænserne for informationsudveksling med henvisning til disse retningslinjer. Vær særlig opmærksom, hvis der på mødet deltager medlemsvirksomheder, der er konkurrenter.

Der skal i forbindelse med opstået tvivl om overholdelsen af retningslinjerne eller andre konkurrenceretlige spørgsmål straks rettes henvendelse til DI's Compliance Officer, se nedenfor. Mødet kan først genoptages, når der har været en positiv afklaring af, at tvivlsspørgsmålet ikke udgør et konkurrenceretligt problem.

En medlemsvirksomhed kan endvidere på ethvert tidspunkt bede om at få sit synspunkt ført til referat, hvis medlemsvirksomheden eksempelvis ønsker at udvise formel uenighed i forhold til det på mødet passerede.

6. Sanktioner

Overtrædelser af konkurrencelovgivningen kan have alvorlige konsekvenser for både DI, DI's medlemmer og DI's medarbejdere.

Konstaterede overtrædelser af konkurrencelovgivningen vil som udgangspunkt blive mødt med et påbud om at bringe overtrædelserne til ophør.

Herudover kan både medlemsvirksomheden og medlemsvirksomhedens ledelse - og i særlige tilfælde også medarbejdere i ikke ledende stillinger straffes med høje bøder, hvis overtrædelserne har været forsætlig eller groft uagtsom. Tilsvarende gælder for DI som organisation og DI's medarbejdere.

Derudover er der i 2013 indført fængselsstraf i Danmark for kartelaftaler. Det er ikke kun ledelsen, der kan idømmes fængselsstraf, men i særlige tilfælde også medarbejdere i ikke ledende stillinger.

Dertil kommer, at personer eller virksomheder, der har lidt tab som følge af overtrædelserne af konkurrencelovgivningen, kan rejse krav om erstatning.

Afgørelser i sager om overtrædelse af konkurrenceloven, uanset om der er tale om påbud eller bøder, offentliggøres på Konkurrencestyrelsens hjemmeside.

7. Kontrolbesøg fra konkurrencemyndighederne

Hvis konkurrencemyndighederne har mistanke om, at der er foregået ulovligheder i henhold til konkurrencelovgivningen, kan myndighederne foretage en kontrolundersøgelse ("dawn raid").

Før et dawn raid kan iværksættes, skal konkurrencemyndighederne indhente en retskendelse, hvoraf det nærmere grundlag for undersøgelsen fremgår.

Konkurrencemyndighederne har herefter adgang til at undersøge samtlige DI's lokaler (også hos evt. eksterne databehandlere), skabe, skuffer, PC'ere og transportmidler samt medarbejders tasker, lommer mv. Dawn

raidet kan også omfatte medarbejderes private hjem. Herudover kan konkurrencemyndighederne tage kopier af alt materiale, undtagen notater o. lign. fra eksterne advokater og optage mundtlige forklaringer om faktiske forhold fra medarbejdere på stedet.

Der er i tillæg til disse retningslinjer udarbejdet en mere detaljeret vejledning, som er målrettet relevante medarbejdere, herunder receptionen, til brug ved kontrolundersøgelser.

8. Compliance Officers rolle

DI har i forbindelse med udformningen af disse retningslinjer udpeget en særlig ansvarlig, en såkaldt Compliance Officer. Compliance Officerens opgave er på tværs af organisationen at støtte DI's medarbejdere og medlemsvirksomheder i overholdelse af gældende konkurrencelovgivning ved møder mv. i DI regi.

Såvel DI-medarbejdere som medlemsvirksomheder, der deltager i mødeaktivitet i DI, kan således henvende sig til Compliance Officeren for at få en konkurrenceretlig vurdering af ethvert forhold, som den pågældende måtte finde relevant i forhold til overholdelse af konkurrencelovgivningen eller disse retningslinjer.

Compliance Officeren har endvidere adgang til på eget initiativ at deltage i medlemsmøder, ligesom Compliance Officeren på eget initiativ kan iværksætte undersøgelser af arbejdsgange og rutiner i DI, der vedrører kontakten til og mellem DI's medlemsvirksomheder. Compliance Officeren vil ligeledes iværksætte et konkurrenceretligt uddannelsesprogram for relevante DI medarbejdere.

Herudover vil Compliance Officeren fungere som DI's kontaktperson til konkurrencemyndigheder og andre myndigheder i forbindelse med behandlingen af konkrete konkurrenceretlige sager. Således skal der straks tages kontakt til Compliance Officeren ved eventuelle kontrolbesøg fra konkurrencemyndighederne i DI.

Endelig skal Compliance Officeren iværksætte en monitorering af den praktiske overholdelse af disse retningslinjer samt holde DI's ledelse løbende orienteret om konkrete sager og problemstillinger.

9. Princippetprogram for DI på konkurrenceområdet

På baggrund af ovennævnte udledes følgende principprogram for DI på konkurrenceområdet:

- DI går ind for en virksom og reel konkurrence som en del af sit værdigrundlag.
- Det er DI's målsætning og grundholdning fuldt ud at overholde konkurrenceloven.
- DI tilskynder derfor sine medarbejdere og medlemsvirksomheder til at overholde konkurrencelovgivningen i forhold til alle DI's aktiviteter, herunder på medlemsmøder.
- Det er i henhold til konkurrencereglerne ikke tilladt at deltage i aktiviteter, der har til formål eller følge at begrænse konkurrencen.
- Det er således ikke tilladt i DI, at udveksle informationer om individuelle priser, marginer, rabatter, kreditbetingelser eller andre væsentlige forretningsmæssige vilkår, der relaterer sig til medlemsvirksomheders produkter eller ydelser.
- Det er ligeledes ikke tilladt i DI at udveksle informationer om udbuds- eller kontraktvilkår, der kan indikere konkurrenceforvridende adfærd, eller udveksle informationer om kvoter eller markedsopdeling.
- Medlemsmøder i DI-regi bør følge en på forhånd udsendt dagsorden, ligesom der bør skrives referater, der dokumenterer mødernes indhold og forløb.
- DI's medarbejdere skal gribe ind over for drøftelser af emner, der kan være i strid med konkurrencelovgivningen.
- I tilfælde af tvivl om forståelsen af konkurrencelovgivningen og dette Compliance Program skal DI's medarbejdere straks kontakte DI's Compliance Officer.

***